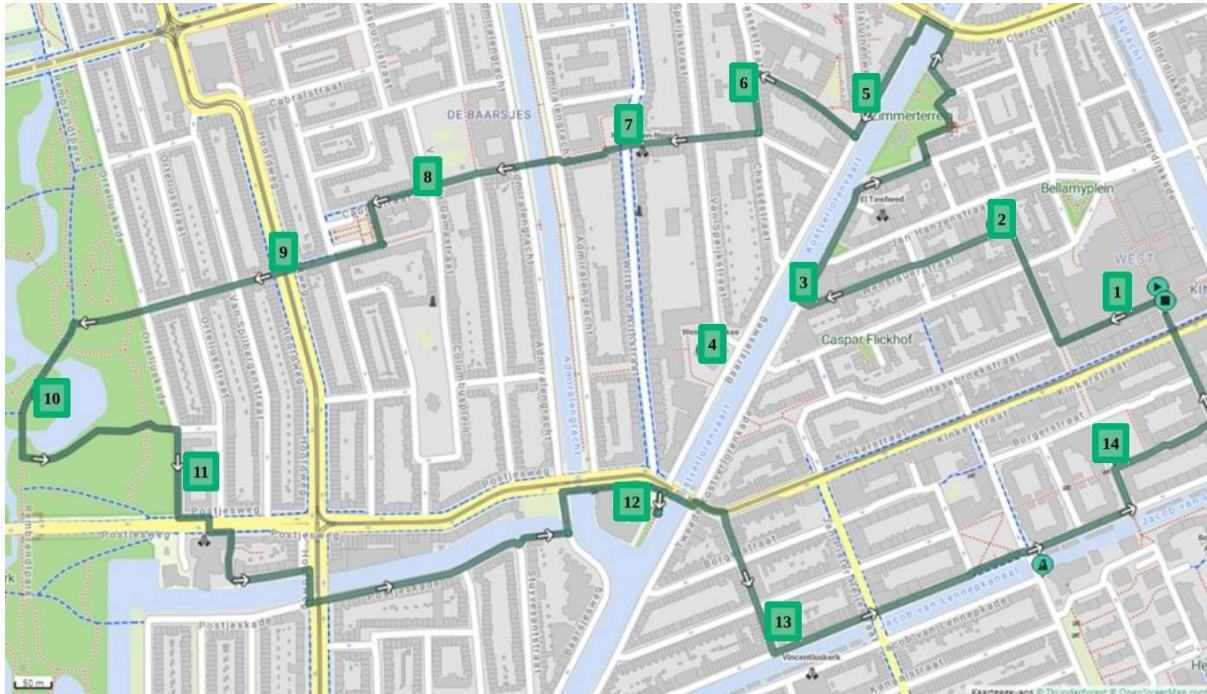

7 Retour De Hallen - Rembrandtpark

Korte beschrijving

De Hallen zijn sinds 2010 een hotspot in Amsterdam Oud-West. Vanaf De Hallen wandelen we naar het relatief onbekende Rembrandtpark waar we Rembo ontmoeten. Dan lopen we weer terug. Onderweg zien we verschillende sporen die de geschiedenis in deze buurt achterliet: de oude tramremise, arbeiderswoningen, kleine industrie, de Westermoskee, stadsvernieuwing uit de jaren 1980 en de gentrificatie in de 21ste eeuw.

Halte Bilderdijkstraat:

Tram 3 (Westerpark – Flevopark)

Tram 7 (Sloterpark – KNSM-eiland)

Tram 17 (Centraal Station – Osdorp)

We beginnen in De Hallen, waar we onze fietsen kunnen parkeren. We komen weer boven in de Hannie Dankbaarpassage.

1

De Gemeentetram bouwde begin 20ste eeuw aan de Tollensstraat een parkeer- en reparatieremise, die stukje bij beetje werd uitgebreid. In 2005

kwam het gebouw leeg te staan. Jarenlang is er gesteggeld over hergebruik. Nu wordt hiervandaan Podium Klassiek uitgezonden, naar mijn mening een heel leuk programma over alle vormen van (klassieke) muziek. Met de voedselhallen, kunsttuin, filmhuis, bieb en tweedehandskledingwinkel zijn De Hallen een geweldige aanwinst voor de buurt.

Hannie Dankbaar was overigens een maatschappelijk betrokken mensch en de eerste stadsdeelvoorzitter van Oud-West.

We lopen door de Hannie Dankbaarpassage en komen uit op de Ten Katemarkt. Daar gaan we naar rechts tot de Wenslauerstraat en dan naar links.

2

De Wenslauerstraat is geen doorgaande route, dus dikke kans dat je hier nooit bent geweest. Het is misschien niet heel bezienswaardig, maar je kunt aan de bebouwing de geschiedenis van de afgelopen twee eeuwen aflezen, alleen niet in chronologische volgorde. Werkplaatsen, kleine industrie, stadsvernieuwing, immigratie uit niet-westerse landen en instroom van rijkere stadsgenoten. Hier kun je zien uit welke rijke materie de stad is opgebouwd.

We lopen door tot aan de Kostverloren Vaart.

3

De Kostverloren Vaart was honderd jaar geleden de industriële ader van de stad, met tientallen molens die op windkracht werkten, schepen die grondstoffen aan sleepten en fabrieken die spullen maakten en voor werkgelegenheid zorgden. Nog altijd passeren er vrachtschepen, die vooral zand verschepen van Schiphol Oost naar een losplaats ergens aan het IJ of verder. Eigenlijk is het hier heerlijk rustig en kun je van het uitzicht genieten, met rechts in de verte De Pontsteiger.

4

Aan de overkant, links, stond ooit een grote autogarage. Nu prijkt daar de Westermoskee (2016). Het is er gekomen na meer dan tien jaar touwtrekken tussen de gemeente en de Turkse vereniging Milli Görüs. De moskee en de 100 appartementen eromheen zijn ontworpen door de Frans-Joodse architecten

Marc en Nada Breitman, geïnspireerd op de Amsterdamse School en de Ottomaanse bouwkunst.

Wij gaan rechtsaf en lopen langs de kade naar de Schimmelstraat. Als het meezit kunnen we door het plantsoen langs de Kostverloren Kade wandelen, langs de kinderboerderij Zimmerhoeve. Anders moeten we even omlopen via de Eduard Douwes Dekkerstraat en de Korte Blekerstraat. Dan komen we weer terug op de Kostverloren Kade en steken we met de Wiegbrug de Vaart over.

Halte Willem de Zwijgerlaan:

Tram 13 (Centraal Station – Geuzenveld)

Tram 19 (Station Sloterdijk – Diemen)

Over de brug gaan we meteen weer linksaf, de Baarsjesweg op.

5

Na ongeveer 100 meter komen we bij een gebouw dat er net weer even anders uit ziet: een grote houten poort, een raamindeling met kleine ruitjes, luiken, stukjes 'spek' van natuursteen tussen het baksteen, een leuk ding. Vroeger was dit een politiepost en brandspuithuisje.

Om de hoek liggen de Slatuinen. De naam herinnert aan de tijd dat dit tuindersgebied was, toen voedsel dicht bij de stad geteeld werd en de Baarsjes een buurtschap was van enkele tientallen gezinnen. Er staan nog heel wat arbeidershuisjes, maar de loodsen waren in zo'n slechte staat dat ze vervangen zijn door laagbouwwoningen van architect Marlies Rohmer. Zij heeft een goede balans gevonden tussen de kleinschaligheid van de buurt, de behoefte aan ruimere woningen en een bijzondere vormgeving.

6

Tot 1922 was het gebied ten westen van de Kostverloren Vaart van de gemeente Sloten, dat zijn dorpskern zo'n 7 kilometer verderop had. Sloten gaf grif bouwkvavels af langs de latere Michiel de Ruyterweg, richting Sloterdijk. In 1922 is Sloten geannexeerd door Amsterdam. Vanaf die tijd kon de nieuwbouw

grootschalig aangepakt worden. Daarvoor werd Plan West ontworpen, dat zich uitstrekte van het Surinameplein tot aan de Jan van Galenstraat. Tal van Amsterdamse Schoolarchitecten leverden een bijdrage. Hendrik Berlage had een belangrijk aandeel met het ontwerp voor het Mercatorplein.

Wij gaan rechtsaf het Kortenaersplein over. We lopen door naar de Chasséstraat, waar de Chassékerk is omgebouwd tot hotel. Wij gaan weer naar links en nemen de eerste weg rechts, de Van Kinsbergenstraat. Na 100 meter kruisen we de Witte de Withstraat.

7 Toen ik in 1981 in Amsterdam kwam wonen, vond ik de Witte de Withstraat de saaiste straat van de stad. Maar sinds de panden begin deze eeuw zijn opgeknapt en de trappenhuisen aan de westkant zachtgeel zijn geschilderd, is dit een wonder van Amsterdamse schoolritmiek, ontworpen door Arend Jan Westerman. Onthou die naam.

Het pleintje voor gebouw De Wending (2010) geeft de straat een gezellige onderbreking.

Als we nog even achterom kijken zien we de voormalige Apostolische Kerk uit 1920. Het is een relatief klein gebedshuis, vierkant, met dichte bakstenen muren, die om de ruimtes gevouwen zijn. De architecten, Theo Rueter en Herman Sijmons, hebben zich laten inspireren door Frank Lloyd Wright, met name zijn Unity Temple in Chicago. Het is sinds 1986 een moskee, de Nour Moskee. Het is leuk om te zien dat de moslimgemeenschap meedoet aan de vergroening van de buurt.

Unity Temple Chicago van Frank Lloyd Wright

Wij lopen door en steken met de Groentepraambrug de Admiralengracht over. We passeren het Balboaplein, waar Ruud Gullit en Frank Rijkaard de panna leerden (de bal tussen iemands benen door schieten). Als we de Cabotstraat verder inlopen komen we bij de Bethelkerk.

8

De van oorsprong gereformeerde Bethelkerk is een ontwerp van architect Ernst Roest uit 1929. Het gebouw heeft een opvallend hoog dak. Van binnen is het één open ruimte met een prachtig houten gewelf. Tegenwoordig is het van de stichting Maranatha Ministries. Misschien is het mogelijk even binnen een blik te werpen.

De kerk is onderdeel van een heel complex waarin oorspronkelijk ook een kantoor van de GGD zat, plus een politiepost en een school. Nu is er aan de zuidzijde een synagoge gevestigd.

We lopen achter het complex langs, over het Magelhaensplein naar de Willem Schoutenstraat. Die slaan we rechts in. Al gauw komen we op de Hoofdweg.

Halte Willem Schoutenstraat:

Tram 7 (Sloterpark – KNSM-eiland)

Bust 15 (Station Sloterdijk – Station Zuid)

Bus 18 (Centraal Station – Slotervaart)

9

De Hoofdweg is de verkeersader van de Baarsjes en loopt van het Surinameplein tot het Bos en Lommerplein, met een tussenstop op het Mercatorplein. De kruispunten kregen van de Amsterdamse Schoolarchitecten accenten in de vorm van architectonische hoogstandjes. Zo ook het kruispunt met de Willem Schoutenstraat, waar ingevallen hoekstukken en uitstekende erkers de bouwblokken afronden. Maar dat vergt wel onderhoud anders komt het niet uit de verf.

We lopen door, onder het poortgebouw uit de tijd van de stadsvernieuwing (jaren 1980) en komen dan in het Rembrandtpark.

10

Het Rembrandtpark ligt langs het de snelweg A10 West en is ongeveer 1 kilometer lang en 400 meter breed. Het park is pas in de jaren 1970 ingericht. Landschapsarchitect Janneke Willemsen introduceerde destijds een bijzonder

concept: een zo natuurlijk mogelijke inrichting met attracties speciaal voor kinderen. Het park heeft enigszins een verwilderd uiterlijk gehouden.

Langs het noord-zuidfietspad treffen we Rembo aan, het keramieken beeld van Bastiënne Kramer, dat als een ontwapenende lakei de bezoekers van het park begroet. Ik vind hem - ook al is hij vrij sekseneutraal, ik zie er toch een manspersoon in – heel grappig, met zijn krullenpruik.

Op Wikipedia lees ik dat de kunstenares het beeld hufteruitdagend heeft gemaakt. Telkens als er een butts in het keramiek komt wordt het vervangen door brons. Het grootste deel is nog van keramiek, dus hufters bijten hun tanden stuk op het aardewerk. De versiering in de huid van Rembo zijn geïnspireerd op de techniek van de Friese kerfsnede.

We hebben het verste punt bereikt en aanvaarden de terugtocht. We lopen verder en over de brug gaan we linksaf. We houden het pad aan tot aan de Orteliuskade en komen uit bij het Broederhuis van de Augustijner paters

11

Het Broederhuis van de Augustijner paters van de congregatie van Onze Lieve Vrouw Onbevlekt Ontvangen dateert van 1933. Aan de noordkant zijn later twee basisscholen aangebouwd, voor jongens en meisjes.

In 2005 kwam het klooster leeg te staan. Het stond op de nominatie gesloopt te worden maar Woningbouwcorporatie Stadgenoot bedacht zich en liet Villanova Architecten het gebouw herontwikkelen tot studio's voor starters en statushouders. De scholen werden omgebouwd tot bedrijfsruimten.

Vanuit de Huiskamer van Rembrandt, het café op de begane grond, heb je goed zicht op de binnenhof en de ombouw die toegang geeft tot de studio's.

Aan de overkant van de Postjesweg stond de Augustinus kerk. De sloop, eind jaren 1970, en de nieuwbouw hebben een lelijk litteken achtergelaten.

We steken de Postjesweg over en lopen onder het gebouw door. Bij de kade gaan we linksaf. We steken de brug en de Hoofdweg over.

Halte Hoofdweg: Bus 18 (Centraal Station – Slotervaart)

Halte Postjesweg: Bus 247 (Bos en Lommerplein – Schiphol)

We lopen verder langs de Postjeskade. Op het einde volgen we links het voetpad en klimmen de Baarsjesweg op.

12

We staan oog in oog met Het Sieraad (1921-1924), het kroonjuweel van de Amsterdamse Schoolarchitectuur. Als een bastion rijst het op uit de Kostverlorenvaart. Het is ontworpen door Arend Jan Westerman, dezelfde architect die ook de gele trappenhuislantaarns in de Witte de Withstraat bedacht. Oorspronkelijk was dit een ambachtsschool, een inspirerende omgeving voor de leerlingen. Het gebouw heeft een trapeziumvorm. We kijken tegen de ronde achterkant aan: wat een mooie raampartijen, helemaal tot de zolder aan toe!

De voorkant wordt verduisterd door een bomenpartij, maar als je even stilstaat zie je de symmetrie in de smalle halfronde voorgevel.

We gaan de brug over en duiken dan rechts de Cornelis Lootsstraat in. Op het einde komen we bij Het Fijnhout.

13

Het Fijnhout was een handel in en opslag van fijnhout, mahonie, notenhout en teak, die hier van 1899 tot 1960 gevestigd was. Het hout werd over de Kostverloren vaart aan- en afgevoerd. Sinds 1986 is het gebouw een broedplaats met een theater plus café/restaurant.

Op de hoek met de Van Lennepkade staat de directeurswoning. De bovenverdieping is nu een [vakantiewoning](#).

Aan de overkant van het Jacob van Lennepkanaal stond vijftig jaar geleden een gigantische neogothische

katholieke kerk, de sint Vincentiuskerk. Het gat is hier net als aan de Postjesweg gedicht met een gebouw in de stedelijke vernieuwingsstijl van de jaren 1980.

We lopen door langs de Jacob van Lennepkade en steken de Jan Pieter Heijstraat over.

14

Rechts kijken we tegen de achterkant van het Wilhelminagasthuisterrein aan met bijbehorende gebouwen.

In dit deel van de Kinkerbuurt staat geen enkel 19^e eeuws pand meer. Het is het resultaat van de stadsvernieuwing uit de jaren 1980, waarvoor de roemruchte wethouder Jan Schaefer grotendeels verantwoordelijk was. Jan Schaefer leefde in een tijd dat een (buiten)gewone banketbakker nog staatssecretaris en wethouder van Volkshuisvesting kon worden. Een bekende uitspraak van Jan Schaefer is: "Is dit beleid of is hierover nagedacht?" De bouwstijl van de stadsvernieuwing werd wel *nieuwe truttigheid* genoemd, kleine woningen met lage plafonds, degelijk, maar zonder kraak noch smaak.

We zigzaggen tot slot door de Kinkerbuurt door linksaf de Jan Jakob ten Katestraat in te gaan, langs het autoluwe Ten Kateplein en de Borgerstraat. We slaan links af de Hendrik Tollensstraat in, steken de Johannes Kinkerstraat over en komen dan weer terecht bij de Hallen.

Hier kunnen we nog een versnapering nemen of gewoon de fiets pakken.

Halte Bilderdijkstraat:

Tram 3 (Westerpark – Flevopark)

Tram 7 (Sloterpark – KNSM-eiland)

Tram 17 (Centraal Station – Osdorp)